

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Filozofická fakulta

Ústav věd o umění a kultuře

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce a studijní obor: **Tereza Jankulárová, Dějiny umění**

Název práce: ***Kostel sv. Jana Nepomuckého v Nových Mitrovicích (1722–1726). Objednavatelé, stavební historie a funkce.***

Vedoucí práce: Mgr. Hynek Látal, Ph.D.

Slovní vyjádření, náměty a otázky k obhajobě:

Cílem bakalářské práce Terezy Jankulárové bylo zaměření odborné pozornosti na pozoruhodnou sakrální stavbu v Nových Mitrovicích nedaleko Spáleného Poříčí při hranicích dnešního Plzeňského a Středočeského kraje. Jak název napovídá, osud obce je spjat se jménem rodu Vratislavů z Mitrovic, kteří se na místě starší osady na počátku 17. století rozhodli pro těžbu stříbra. Označení „Nové“ bylo ke jménu rozrůstající se hornické osady připojeno až na počátku 18. století. Krátce poté ale Vratislavové z Mitrovic spálenopoříčské panství prodali hraběnce Anně Polyxeně Clary-Aldringen (nejsem si zcela jist jejími životními daty, v internetovém rodokmenu rodu lze nalézt rozmezí let 1675–1702), jíž připadlo splnění dlouhodobé úlohy novostavby kaple, a to mezi lety 1722–26 a převážně z vlastních zdrojů. Až jejímu synovci Karlovi Josefovi Vojtěchu Desfours (1701–1775) se podařilo povýšit novomitrovický kostel na farní a pokud správně chápu údaje v autorčině textu, také dokončit jeho vnitřní vybavení. Znak obou rodů jsou na novostavbě kostela zvěčněny nad jeho západním portálem v kamenném aliančním erbu, který byl před několika lety restaurován, a tvoří tak v rámci jeho architektury vizuálně přitažlivý výtvarný prvek její vnější výzdoby. Dovolil bych si hned na tomto místě vytknout zdánlivou drobnost, která by ale mohla být nápomocná při přesnější interpretaci stavební historie a úlohy stavebníků, a sice že autorka ani nepřepsala nápis z pásky obklopující alianční erb nad západním portálem s označením osob, které zastupují. Z autorčina textu totiž není zcela jasné, komu přesně náležejí a jaký je například vztah kamenného aliančního erbu k tomu v architektuře hlavního oltáře. Autorce by to přitom mohlo pomoci při ujasnění si úloh jednotlivých objednavatelů, neboť vnitřní vybavení stavby bylo podle jejího textu pořízeno až deset let (1738) po smrti stavebnice.

Při pouhém projíždění obcí upoutá vedle výrazného aliančního erbu pozornost také celková podoba hmoty stavby, neboť v ní vyniká neobvyklý centrální tvar osmibokého presbytáře, objemově konkurujícího nižší lodi s výraznou západní věží. Centralizující presbytář přirozeně vyvolává otázky po možné specifické memoriální, například poutní či pohřební funkci stavby, a to právě opět ve spojení s pohledově akcentovaným aliančním erbem. A nakonec, novomitrovický kostel se nabízí jako podnět pro uvažování nad jeho autorstvím a šířeji také nad podobami tzv. regionální sakrální architektury barokního období. Toto vše byly otázky, které byly autorce položeny na počátku zpracování vybraného tématu.

Předkládaná práce Terezy Jankulárové je strukturována přehledně a logicky. Od úvodu s reflexí dosavadního bádání postupuje přes stavební popis, jehož obsahem je výše vylíčený kontext dějin obce, dále zasazení kostela do areálu s márnicí a hřbitovní zdí, až po popis exteriéru a interiéru stavby. Druhou polovinu autorčina textu pak tvoří kapitoly ke stavební historii, objednavatelům a otázce autorství stavby. Oproti zadání však v textu práce schází ucelenější kapitola s úvahami nad funkcí či funkcemi stavby. Částečnou odpověď autorka poskytuje v kapitole o stavební historii, na jejímž začátku se krátce věnuje otázce předchozí stavby a toho, co je v ní v současné podobě kostela zachováno. Z textu vyplývá, že právě neobvyklá podoba presbytáře je způsobena využitím starší centrální kaple, k níž byla později přistavěna loď s věží. Autorka zde přitom uvádí, že alianční erb náležel původně ještě ke starší kapli a na současné místo byl přenesen až po přístavbě lodě a věže během 70. let 18. století. V této době ale již celé panství náleželo metropolitní kapitule sv. Víta v Praze a je velkou otázkou, zda by se ta zabývala relativně náročnou dostavbou odlehlého kostela a k tomu ještě přenesením cizího aliančního erbu nad vstup nové přístavby. Vnější členění fasád stavby navíc vykazuje jednotnou podobu, je ale škoda, že se autorce do obrazové přílohy nepodařilo zařadit půdorys stavby, který by rovněž mohl pomoci v úvahách nad stavební historií a snad i funkcí. Domnívám se, že celek stavby pochází z období čtyřleté výstavby během druhého desetiletí 18. století a centralizující presbytář nemusí nutně být starší stavbou. Myslím, že to dostatečně dokazuje obdobná struktura jiné dřívější, hraběnkou Annou postavené stavby, zasvěcené témuž světcí v Hospozínku (1711), kterou autorka sama mimochodem rovněž zmiňuje. Novomítrovická centrála pak může být i odkazem na nový nepomucenský kostel na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou, který byl vysvěcen právě v roce zahájení výstavby západočeského kostela. Stavebníci novomítrovického kostela se tedy mohli inspirovat v soudobé stavbě a chtít po některém ze stavitelů jistou její nápodobu, takže možná také proto se v odborné literatuře objevily úvahy nad Santiniho možným autorstvím. Autorka v předkládané práci nad autorstvím stavby uvažuje, a zatímco Santiniho autorství odmítla, pro jednoho z uvažovaných regionálních stavitelů se definitivně nerozhodla, což ale nelze považovat přímo za chybu. Na textu předkládané bakalářské práce Terezy Jankulárové oceňuji především vyváženost jeho členění a kvalitu obrazové přílohy. Ocenit je nutné přirozeně také odvahu, s níž se do obtížného, odborně málo zpracovaného a metodicky náročného tématu pustila. Vedle důkladné práce se zdroji různého druhu a pečlivých popisů jakoby ale trochu pozapomněla nad problematikou celkově přeci jen hlouběji a komplexněji uvažovat tak, aby dospěla k uspokojivým hypotézám. A jak jsem uvedl výše, vzhledem k absenci zdrojů se měla více zaměřit na práci s uměleckým dílem jako zdrojem (např. právě scházející půdorys či důkladnější analýza aliančních erbů vně i uvnitř).

Z uvedených důvodů klasifikuji práci nižším stupněm, ale přirozeně **doporučuji** k obhajobě.

Navrhovaná klasifikace: velmi dobře

.....
podpis vedoucího práce

V Českých Budějovicích dne 26. května 2020

Stupeň klasifikace	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl/a
--------------------	---------	-------------	-------	-------------